

תופעות נפשיות בגל ההתבגרות והשתקפותו בכתב ידו של המתבגר

גיל ההתבגרות הוא גיל בעייתי, זאת קבעו פסיכולוגים ואנשי חינוך, וכן הורים ומחנכים. ככל שהעולם המערבי מאפשר התפתחות מוארכת יותר וכך מחריפה הביעיות של הגיל, וזאת מושם שהחברה נותנת לגיטימציה לדחיתת "חוובתו" של המתבגר (תקופת "היראטוריזם") ומאפשרת לו שלא "להפוך" לבוגר, ומכאן שטחה הביניים, שבו הוא נמצא אכן שייך לא לעולם הילדים ולא לעולם המבוגרים; זה עולם בפני עצמו, שנוצר ע"י העולם החיצוני (בעיקר המבוגרים), והמתבגר מותאים עצמו לשטח זה שהינו תרבות בפני עצמה, היכולת אופנה, מקומות בידור, שפה (סלנג, מנהגים, העדפות וחוויות). עולם זה מאפשר לו בצרה לגיטימית לחיות חיים כראות עיניו או קראות עיני חברה המתבגרים הסובבת אותו (אריקסון מadgeש, שאוותה הקרינה של נור-קונפורמיים הנובעת מהמתבגר היא למעשה חיפוי על קונפורמיים מוחלט עם עולם המתבגרים).

בישראל מצב זה אינו כה חריף, משום שישום בה"ס התיכון והגיאוט לצה"ל או שירות לאומי יוצרים, ولو באופן מלאכותי, גבול לגיל התבגרות וקובעים אותו ל-18-19, וпотחים בו את תקופת הבגרות.

מהן התופעות, שאוון אנו רגילים לראות אצל המתבגרים?

יש מהם החופכים למוכנסים בתוך עצם, מתבודדים, אינם משתפים את הורייהם בלבתיים ומרקניים מעין תחושה של איראונים.

יש מהם החופכים למרדנים ומנסים להוכיח את יכולתם לדוחות כל השפעה של מה שנחשב בעיניים עולם המבוגרים, החל מהורים וכלה במורים.

תופעה שלישית הרואה לאזכור היא: "ילד טוב ירושלים", קרי: המתבגר משתדל בכל מואדו להיות "יראי להורו", להשביע את רצונם, למלא אחר ציפיותיהם (כפי שמצוירות בעיניה), וכל זאת על מנת לדוחות את "פרידותו" מהם או על מנת להישאר הילד הקטן והטוב הזהה לשבחים וכדו'.

תופעה רביעית היא דרישות מוגזמת עד כדי תנודיות חריפה בחיי הרגש, מעין מטוטלת הנעה בין רגשות ועקבנות, ביקורתיות ואופי לא יציב. תופעות אלו אינן היחידות הנראית לעין, אולם בחorthy להתמקד ביהן בהיוון שונות זו מזו מחד, ומאידך הן מאוד ניכרות לעיני המורה וההוראה.

עקרונית יש להסבירים עם הקביעה, שככל שהחברה בה נמצא המתבגר הינה מסורתנית יותר, ובעלת אוריגינאליזציה שמרנית, תופעות אלו, המצוינות לעיל, תהינה שליליות יותר, וככלכ כמעט ולא יורגש "גיל ההתבגרות" כגיל חריג, אלא יהווה שלב מעבר קצר בין יולדות לבגרות.

במאמרנו להלן נבדוק את יכולתה של הగרפולוגיה המדעית, הפועלת על סמך חוקים קבועים ואמפיריים, לאתר ממצבים אלו המתוארים לעיל, ע"פ כתוב ידו של המתבגר. יכולות זו יש בה, לדעתי, יתרונות רבים למורה, ואರחיב על כך בסוף המאמר.

על מנת להימנע מהסביר אrox על מהות הגרפולוגיה אצין:
 הנחת יסוד היא שכטב היד הינו פולח המשמש ע"י היד ובחנויות המוח, הרגש,
 החץ, הרציה והאינטלקטואלית. בהתבסס על הנחה זו יש ביכולתו לבדוק גורמים אלו
 בתוך כתב היד.
 ציינו לעיל התנהוגיות שונות של מתרגמים. נבדק עתה אחת לאחת כיצד התנהוגיות
 אלו באוט לידי ביטוי בכתב היד.

כתב יד מס' 1

וְכִיּוֹת אֲמָנָה מִפְלַדְתִּים, כִּי מִתְּהִלָּה שָׁאָה גָּדוֹלָה. זֶה לְפָנֵיכֶם שָׂמֵחַ מִלְּגָנָל (וְאַתְּנִזְעָמָן)
 גַּדְעָנִים, תְּמִימָן זָהָב, אַתְּקָרְבָּן גַּרְגָּרָה כִּי, כִּי מִתְּגַדְּדָה צָמָדָה כִּי, כִּי גַּדְעָנִים, וְגַּדְעָנִים.
 אַתְּגַעַלְתָּה זָהָבָה אַתְּמִיעָה זָהָבָה תְּמִימָן זָהָבָה כִּי, כִּי מִתְּלִבָּדָה גַּדְעָנִים גַּדְעָנִים.
 מִתְּמִימָן זָהָבָה, מִתְּמִימָן זָהָבָה זָהָבָה זָהָבָה, אַתְּמִיעָה זָהָבָה, אַתְּמִיעָה זָהָבָה.
 זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה.
 זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה.
 גַּדְעָנִים אֲמָנָה מִלְּגָנָל גַּדְעָנִים מִלְּגָנָל זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה, זָהָבָה זָהָבָה.

א. בכתב יד מס' 1 של כתוב בן 16 – אנו Unidos לארגן למופת של הדף. השורות דומות לשדה החוש תלים ארוכים וширרים, ובבולות השדה מאוד מוגדרים וברורים לעין המתבונן. אם נטיב להתבונן בצללים נבחן בשתי תופעות מעניינות, האחת: לмерות הרוחה הגדול בין חשורות (בין כל שתי שורות כתובות ניתן לכתוב עוד שתי שורות), הרוחה בין המלים, וכן בין האותיות, והוא קטן יחסית. התופעה השנייה: צורת האותיות הינה צורה "קונסיסט-סורה", קרי: נטייה לכתיבה שביקורת הינה תקנית, ואולם קיימות בכל אותות תוספות טיפilioות בՁורת קרסים היוצרות תחושה של סגורות האותיות, כגון:

התקן:
הצורה בכתב יד זה:
הצורה בכתב יד זה:

גם באותיות האמורות להיות קו ישר הnicab לשורה (כגון: י, ו, ח). קיימת התקערות של האות ונתלים קרסים בקצוותן (על מנת להיטיב להבחן בכך מוצע להשתמש בהגדלה). על מה מעידות הצורות הגרפיות שבסכתבי?

הمرאה הראשוני של האותיות התקערות מעיד ללא ספק על בקירה כללית גבוהה. מהיקן נובעת בקירה זו? האם איננה בגדר של מנגנון הגנה? להערכתי, יש כאן אמן תופעה של בקירה גבוהה, המהווה מנגנון הגנה מפני הסחף המאיים של הסביבה החיצונית, בקירה גבוהה זו באה לידי ביטוי גם בחדר מאורגן ומסודר לפרטיו פרטיו. עיסוק מופרז בחפצים השיכים לו או בגוף, נקיון אישי וכו'.

עיסוק כפיתי זה, הוא חיוני לבדיות הגדולה הזועקת מן הרוחות הגדולים שבין השורות (שהן עדות לחוסר יכולת לייצור קשר חברתי). הצורך מאידך, בקשר כלשהו על

מן להיות עסוק, בא ידי ביתו, במקומות הרוחניים שבין המלדים והאוטיות. התעגלות האוטיות וסגירותן היא העדות למופנמות הרבה המאפיינות כתוב זה.
لسיקום תיאור דמוינו של הכותב ניתן לומר: מתבגר זה אינו מצלה להתמודד עם העולם שפתח לפניו זה עתה, וכן הוא מעיד לעסוק באופן כמעט כפיתי בכל הזוטות הסובבות אותו, והן ביבול ההגנה שלו בפני הצורך להיחשף. אין מניה שמצב זה טוב למתבגר. הוא היה מעיד מצב חברתי ורגשי אחר, אולם אין לו יכולת לפרוץ מסגרת זו שכפה על עצמו. במקורה דן יש שם להניח שתחילת החתקפות וההסונגורות החלה בגיל קודם, ובעה מיחסים משפחתיים ודימוי עצמי, והגיעה עתמה לשיאה.

כתב יד אס, 2

ב. בכתוב יד מס' 2 – של כתובה בת 15 – ניכרת הזרות השמאלית של הכתיבה, וזאת כאשר הנטייה הטבעית היא כתיבה בזווית ימנית, המביעה חופש, שחרור וטבעיות. הזרות השמאליות הניכרות כאן, מביעות הסתייגות, מרדיונות ואי הסכמה. מימד רגשי וחוירתי זה של אי הסכמה ניכר גם בלוח החזק שהפעילה הכותבת על העט בשעת הכתיבה. הלוח נבדק באמצעות טכניקת הארה מסוימות על הנייר ובמימוש צידו האחורי של הכתב (היות ומדובר כאן בצלום אי אפשר לעקוב אחריו וטופעה זו). הלוח חזק של הכתב מביע דחף עמוקים, המוצא את ביתו במימד העומק הנוצר בעת הכתיבה.

האותיות הינו מכוכזות, ואין בהן חופשיות והעתגלות, גם באותן אותיות האמורות להיכתב בזרה מעוגלת. מצומצם מימד הרוחב של האותיות מביע מצומצם רגשי וחדחת רגשות. אם נזכיר שלושה סימנים רפואיים אלו שתיארנו ומשמעותם תציגו לעניינו במתוםו בפנים:

הכותבת שהינה בת 15 נמצאת בתקופת מריא, האופיינית לגיל החתנויות. מריא זה אינו מון השפה ולחוץ, אלא מדובר בתקופה בה היוו עמוק ומשמעות על החתנויות של הכותבת.

ג'. הכתב השלישי – של כותב בן %17 – מתייחס לתופעה הנראית על פניה כחויבית ביוור, וניתן לכונתה כייל' טוב ירושלים".
כתב היד מקורי ותקניות מרובה, והוא נאף עוזר תקניות. הכתב עגול וקטן, ללא כל חידושים, מעין ניסיון לעגל את הפניות. הכתב אינו זורם קדימה (שמאלה), ונראה כאילו כל מה הינה ייחידה בפני עצמה. האותיות כתובות בהתאם לתקן המכירב תוך הקפדה הן על המבנה העיקרי של האות וחן על חלקיה הטפלים.
אם נבודד עתה תיאור זה מן הצד הגרפי של הכתב ונזכיר לאישיות הכותב, נקבל אישיות בעלת תקניות רבה ביוור, מוכנות להתפשר, להסכים עם הזולות ולא להפיגן נוקשות ושיריים (אין חידושים בכתוב). בכתב זה יש גם הרבה רכונות ורגש, למורות שהគות היינו גבר, כתוב היד נראה נשי.
האם התנהוגות זו תואמת את "הgil הסוער"? ללא ספק, הכתב אינו מעיד על סערה כלשהו, לא חיצונית ולא פנימית (אין לחץ ניכר).
האם התנהוגות זו, שהינה בבחינת קונפורמיות מוחלטת, היא חיובית או שלילית? במקורה דען, הצד החובי שבתנהוגות היינו חסר הפריצה של המסגרת המוכתבת, חנאיות, האسطיות, הרגש, המוכנות להתרחש וכו'. אולם, מאידע, נשאלת השאלה: האם התנהוגות זו אינה בעצם תשובה המתבגר לציפיות החורים והמבוגרים כפי שהוא מפרש אותן?
ברי, שgil ההתבגרות ה"סוער" יש בו יתרונו של פורקן מתחים, והכנה לקראות הכנישה לעולם המבוגרים, מעין הפסקה ב"משחק" ("משחק החיים") על מנת לאגור כוח לקראות חכניתה לעול המחויבות האישית ובבלתעל אחריות משפחחה, העבודה וכו'. מתבגר זה חנוג עתה בתקניות מרובה ובהילכה "מאולפת" בהבל, متى TABOA שעת פורקנו? متى ייחוווה את חווית היחד, החברה, שהיא הבונה את הפן החברתי באישיותו.
יתכן אומנם שמתבגר זה לא יחוות חוויה זו לא עתה ולא עתידי. אולם, יתכן שהחדר גיגרווי הסביבה יתגבורו, ובטעדי יחול שינוי מהפכני באישיותו, ואז אותה הליכה בתלם תהפוך לנורוקונפורמית רועמת.

ד. כתוב היד המקורי – של כותבת בת 18 – מאופיין בכתיבת שני סגנונות, מחד – עיגוליות המסייעת את הטעויות, הרgesch והחומר, ומאידך זוויתיות וחידושים, בעיקר בראשי אותיות (ראה: ל, ב וכיו). חידושים זו, הינה הוכחה לעקשות וקרירות רגשית ווקשי ביצירות קשר. בנוסף לכך אנו מוצאים כאן גם ביטויים רבים, שהוכתבת חזרה ונדגישה אותן. וזאת ללא כל ארד.

אם ננסה לקחת עט בידינו ועקוב אחריו כתיבתה, נראה שהיא מנסה לכתוב רעיון (ביטוי), אולם בטחוניה המעורער מחוירה בכל פעם לאחוריה, היסוסיה גוברים, והיא מחזקמת את מה שכתבה (במקום להתקדם). יתכן שיש בחזרה זו משום שכנו עצמי שאמןש הנכתב היה ראוי להיכتب, או שיש כאן היסוס. בכל מקרה ברור, שאין כאן כל דחף של כתיבה חופשית. צורות גרפיות אלו גם מאפיינות את חשיבותה והתנהוגותה, חשיבותה הסטנית חסרת כוח מעשי, הנובעת מרגיניות גדולה במיוחד לדימוייה הנחות

בעינה, צורך מותميد באיסוף אנרגיה כדי לפזר קדימה. כתוצאה מכך זה גם המצב הרגשי שלה הינו מעורער ונע כמטוטלת בין רגשות לעקשנות (עיגוליות וחידוזיות).

ההסנות והטורדות העצמיות הבאות לידי ביטוי בצרה נפוצה בכתבוב מידע על הטורדות הפסיכיאטריות קיימות בה, שאינםאפשרים לה בניית אישיות בריאה ומאושרת.

ת. כתוב היד החמישי – של כותב בן 16 – שונה ללא ספק משאר כתבי היד. הכותב הוא נער בשיא גיל ההתbergות.

הכתב גדול ומשוחרר, זווית הכתיבה הינה ימנית בולטות, הכתיבה בעלת מגמה
מרכזירוגאלית (כלומר: קצות האותיות נורקים החוצה, ואינם מכונסים פנימה) –
בגיגז לכתיב יד מס' 1.

פתרונות זו של האותיות מעידה על יסוד חברותי איתן, חמימות וטבעיות. בכתב מודגש האזכור התיכון של האותיות שהינו נפוח, יותר נכון שאף יתר על המידה (ראה ק, פ, ק), האותיות אף פורצות לתוכה השורה הבאה. אזכור תיכון מפותח הינו עדות לצוריות מינית חזקה, במקרה זה העולויות של אзор זה מעידה על התמקדות היכריות בתוכם הדמייו

והפנטזיה. אמנים מצב זה טבעי לנער בן 17, והדמות מהוות עבورو מצב של קיזוז וככזה הינו חיובי. החברותיות והטבעיות משמשות כמנגנון הגנה וכ����רון חיובי לאוטם דחפים שמנינו לעיל.

לסיום: במאמרנו זה סקרו חמשה כתבי יד שונים, שלהערכתו יש בהם למד עליונות שנות האופייניות לגיל התבגרות, וושמה עליינו כמחנכים לשים לבנו אליהן להריגו לפהו על התחום מומחה שנדחן הדבר.

ד"ר לודוויג קלגלס (1932) כותב בספרו "כתב יד ומין": "הראשים שعواשו כתוב היד שיק לגורמים שהוליכו", או כי אמינו שישנו של המתרבב מושלם על הגוינר ואלהינו

נgeo מיט שחוליזהו". אני מאמן שນפשו של המתבגר מושכנת על הגיר שלפינו. מסכים אני, שהגינוי המדוקיק חייב להיעשות ע"י גרופולוג שמלאכתו בכך, אולם קיימים טימנים ראשוניים (כפי שראינו באן), שככל מורה העובר בין הטורים וצופה בתלמידיו הכותבים או מקבל את מחברותיהם ומבחןיהם לבדיקה, יכול לעמוד על אותן סימנים גրפיים ולהכיר בעורותם פן נוספת של המתבגר הלומד בכיתתו.

במקרים רבים ניתן לשלב את הערכותינו על המתבגר בעת שיחה עמו, וייתכן שייהיה בזה משום "ואת פתח לו", והוא ישמח למצוא אוזן מקשיבה, שעשויה לעזור לו לפתור את בעיותיו או לפחות להתמודד עם קיומו. כל זה הינו אמין ופשוט, אין דרוש בדיקות מקיפות. אם המחנן ידע לנצלו היטב ולראות בו עזר לתופעות אחרות הנגנות לעניין, יוכל למצוא בו חומר הערכה טוב.

מהווים האימונים הצבאיים בתקופת ה"יחסדר"